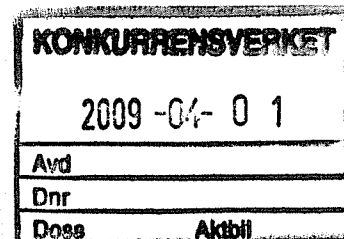

**KAMMARRÄTTEN I
GÖTEBORG**
Avdelning 3

DOM
2009 -03- 3 i
Meddelad i Göteborg

KLAGANDE

Alfa Kommun & Landsting AB, 556549-2807
Dockplatsen 1
211 19 Malmö

Ombud: Advokat Jerker Alm och jur.kand. Lina Bergqvist
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
251 10 Helsingborg

MOTPART

Malmö stad
Upphandlingsenheten
205 80 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrätten i Skåne läns dom den 17 november 2008 i mål nr 10421-08, se bilaga A

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver länsrättens dom och förordnar att upphandlingen ska göras om.

BAKGRUND

Malmö stad (Malmö) har genomfört en upphandling av skoladministrativ datorstöd. I tilldelningsbeslut den 3 oktober 2008 beslöt Malmö att anta andra anbud än det från Alfa Kommun & Landsting AB (Alfa).

Dok.Id 119194

Postadress
Box 1531
401 50 Göteborg

Besöksadress
Stora Nygatan 21

Telefon
031-732 74 00
E-post: kammarratten.goteborg@dom.se
www.kammarratten.goteborg.se

Telefax
031-732 76 00

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:40

YRKANDEN M.M.

Alfa yrkar att kammarrätten, med ändring av länsrättens dom, förordnar att Malmös upphandling av skoladministrativt datorstöd ska göras om.

Alfa åberopar följande tre grunder till stöd för sin talan:

- (1) Malmö har i strid med LOU utvärderat priset över en tid av fem år trots att avtalslängdens tid endast är fyra år. År fem är ett tilläggsår som ingen vet om det kommer att inträffa och båda parter har möjlighet att agera så att det femte avtalsåret inte inträder. Utvärderingen får inte omfatta omständigheter/förhållanden som man inte vet om de inträder.
- (2) Den av Malmö valda utvärderingsmodellen med schabloniserade timantal för konsulttimmar och utbildning står i strid med likabehandlingsprincipen då den inte tar hänsyn till de variationer som finns mellan olika anbudsgivare med avseende på behovet av verkligt antal timmar.
- (3) Malmö har felaktigt gått över från öppen till förhandlad upphandling.

Malmö anser att kammarrätten ska avslå överklagandet.

Alfa anför bl.a. följande avseende den första grunden. Det står i strid med gällande rätt att utvärdera ett tilläggsår – det femte – när den avtalstid som man med säkerhet vet kommer att gälla endast är fyra år. Det är en grundläggande princip inom upphandlingsrätten att endast sådana faktorer som man vet kommer att inträda ska bli föremål för utvärdering.

Likabehandlingsprincipen innebär inte endast att samtliga anbudsgivare ska ha möjlighet att lämna anbud utifrån samma förutsättningar, dvs. att villkoren i upphandlingen framgår av förfrågningsunderlaget. Den innebär också att det som ska utvärderas är sådant som verkligen kommer att inträffa under avtalstiden och inte enbart något som kanske kommer att inträffa. I synnerhet gäller detta när, som i aktuellt fall, den valda leverantören själv kan bestämma att den osäkra faktorn inte ska inträffa.

Konsekvensen av utvärderingsmodellen är att det inte går att bedöma vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Anbudsgivarna kan nämligen med den föreliggande utvärderingsmodellen själva styra över en utvärderingsfaktors vara eller icke vara, dvs. om denna ska bli relevant i utvärderingen eller inte för just deras anbud.

Konsekvensen av Malmös modell blir att det finns utrymme för att Malmö valt en anbudsgivare som bestämt sig för att endast leverera för en tid av fyra år och därmed offererat ett anbud utifrån denna tid, medan icke valda anbudsgivare kan ha räknat utifrån fem år och på grund härav gå miste om kontraktet.

Alfa har offererat sitt anbud utifrån en avtalstid om fem år. Ett anbud från Alfa baserat på den korrekta tiden för utvärdering – fyra år – skulle ha ett annorlunda innehåll än det som faktiskt varit fallet. Redan detta förhållande är tillräckligt för att konstatera att det föreligger i vart fall en risk för skada för Alfa.

Alfa åberopar EG-domstolens dom den 28 mars 2008 i mål C-513/99, Concordia Bus Finland Oy Ab mot Helsingin kaupunki och HKL Bussiliikenne samt Kammarrätten i Sundsvalls dom den 16 maj 2006 i mål 1270-06.

Malmö anför bl.a. följande avseende Alfes första grund. Om en upphandling innehåller en klausul om förlängning är det upp till båda parter att ta ställning till effekterna av denna option. Oavsett följderna innebär Alfes uppfattning att förlängningsklausuler inte får användas då utvärderingen kan bli felaktig även vid utvärdering av fyra år och ett senare nyttjande av optionen. Kommunen har valt att utvärdera det genomsnittliga värdet fem år. Vid kontroll har det konstaterats att utfallet blir detsamma oavsett om utvärderingen baseras på fyra, fem eller sex år, vilket är naturligt med tanke på den lilla påverkan konsultinsatsen har på den totala

leveransen. Felet är av mindre art, har inte påverkat utfallet och ska därför inte leda till åtgärder enligt LOU.

Hela resonemanget kring kostnad i förhållande till avtalstid är en efterkonstruktion. Prissättningen måste under alla förhållanden bygga på hela avtalstiden inklusive option. Alfås resonemang bygger på att anbudsgivaren spekulerar i att leverera i fyra år och därefter avsluta avtalet, vilket är befängt.

Denna upphandling avser ett datoriserat system som till sin helhet levereras inom avtalstiden. Till detta är kopplat ett supportavtal som börjar löpa i samband med godkänd leverans (år ett). Detta supportavtal kommer att påverkas av tilläggsstiden. Detta handlar således om en del av avtalet som inträffar under avtalstiden och blir föremål för förlängning.

Det är dessutom helt orimligt att tänka sig en uppsägning av avtalet från leverantören då detta endast innebär förluster av intäkter från supportavtalet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av förfrågningsunderlaget framgår under avsnitt 6.1 med rubriken "Avtalsperiod" (s. 33) följande. "Avtalsperioden beräknas starta det datum avtalet undertecknas och omfattar 4 år med möjlighet till förlängning ytterligare 1 + 1 år. Om inte avtalet är uppsagt senast 9 månader före resp. slutdatum, ska avtalet betraktas ha förlängts ytterligare en period, dock längst till 6 år efter avtalets undertecknande."

Av förfrågningsunderlaget framgår även under avsnitt 2.5 utvärdering (s. 16) att grundpris samt pris för supporttjänst och licenser ska lämnas för en period om fem år.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Av förfrågningsunderlaget framgår att leverantörerna enbart åtar sig att tillhandahålla vissa tjänster under fyra år, medan priset utvärderas för en period av fem år, som inkluderar det första av två möjliga förlängningsår. Detta innebär att priset för att tillhandahålla tjänsterna i fråga under det femte året är inbakat i de anbud som lämnas i enlighet med förfrågningsunderlagets villkor.

Med option förstås att köparen har en rätt men ingen skyldighet att utvidga kontraktet som regel under förutsättning att meddelande om utlösande av optionen sker inom en viss tid (se Hentze/Sylvén, Offentlig upphandling, 1998, s. 299). I förevarande fall förutsätter en förlängning av avtalet att varken Malmö eller antagen leverantör säger upp avtalet. Detta innebär att varken Malmö eller leverantören har någon egentlig optionsrätt att utan den andres samtycke påkalla en förlängning av avtalet.

Frågan i målet är huruvida det är förenligt med LOU och de grundläggande EG-rättsliga principerna att inkludera det femte året i utvärderingskriteriet pris trots att det på grund av förlängningsklausulens konstruktion inte föreligger någon skyldighet för leverantören att tillhandahålla några tjänster under detta år.

Av EG-rättslig praxis följer att upphandlande myndigheter vid tilldelning av kontrakt på grundval av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet får välja ut de utvärderingskriterier de vill lägga till grund för tilldelningen. Detta gäller dock under förutsättning att de valda utvärderingskriterierna är ägnade att fastställa vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga (se EG-domstolens dom den 28 mars 1995 i mål C-324/93, *The Queen mot Secretary of State for Home Department, ex parte Evans Medical Ltd och Macfarlan Smith Ltd*, punkt 42). Av EG-rättslig praxis följer vidare att utvärderingskriterier ska ha ett samband med föremålet för upphandlingen (se EG-domstolens dom den 17 september 2002 i mål

C-513/99, Concordia Bus Finland Oy Ab mot Helsingin kaupunki och HKL Bussiliikenne, punkt 59).

Eftersom avtalsperioden, mot bakgrund av förlängningsklausulens konstruktion, endast omfattar fyra år bedömer kammarrätten att en utvärdering av ett pris som inkluderar ett femte år inte är ägnad att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet under avtalsperioden. Härav följer att förfrågningsunderlaget är behäftat med ett sådant fel som avses i 16 kap. 2 § första stycket LOU.

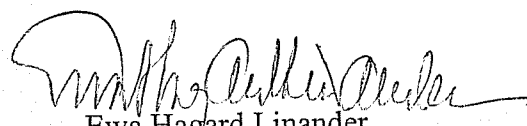
Alfa får anses ha gjort sannolikt att anbud som baserats på den korrekta tiden för utvärdering fyra år skulle ha haft ett annat innehåll än det som faktiskt varit fallet. Detta förhållande är tillräckligt för att konstatera att det föreligger i vart fall en risk för skada för Alfa i den mening som avses i 16 kap. 2 § första stycket LOU.

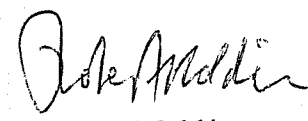
Felet i förfrågningsunderlaget har påverkat det konkurrensuppsökande skedet och det kan då inte anses tillräckligt att förordna om rättelse, utan upphandlingen ska göras om.

Vid denna utgång saknas anledning att pröva de övriga två grunderna som Alfa åberopat.

HUR MAN ÖVERKLAGAR
Formulär 1 (Bilaga B)

Göran Bodin

Ewa Hagard Linander

Robert Moldén
referent

LÄNSRÄTTEN I
SKÅNE LÄN
Avdelning 1
Ulf Fred

BILAGA A
DOM
2008-11-17
Meddelad i
Malmö

Mål nr
10421-08 E

Sida 1 (7)

SÖKANDE

Alfa Kommun & Landsting AB, 556549-2807
Dockplatsen 1
211 19 Malmö

Ombud: Advokat Jerker Alm och jur. kand. Lina Bergqvist
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
251 10 Helsingborg

MOTPART

Malmö stad
Upphandlingsenheten
205 80 Malmö

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Länsrätten avslår Alfa Kommun & Landsting AB:s begäran om ingripande enligt LOU.

YRKANDEN M.M.

Malmö stad genomför upphandling av skoladministrativt datorstöd. Genom tilldelningsbeslut den 3 oktober 2008 tilldelades IST Svenska AB upphandlingen gällande gymnasieskolan, grundskolan och barnomsorgen. TietoEnator Healthcare & Welfare AB tilldelades upphandlingen gällande vuxenutbildningen.

Alfa Kommun & Landsting AB, i det följande Alfa, ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den skall göras om. Vidare yrkar bolaget att länsrätten skall besluta interimistiskt i saken. Som grund för sina yrkanden anför Alfa i huvudsak följande. Malmö stad uppger att upphandlingen övergick från en öppen till en förhandlad upphandling. En övergång till förhandlad form får enbart ske under vissa förutsättningar. Grunden till övergången uppges vara att alla anbud innehöll brister i redovisningen och skulle vara diskvalificerade. Om övergången hänför sig till att anbuderna inte uppfyllde samtliga skall-krav och därmed var diskvalificerade borde anbuderna rimligtvis förkastas och inte utvärderas vid en förhandlad upphandling. Vidare har Malmö stad utvärderat faktorer som inte kommer att bli aktuella under avtalstiden i form av kostnader för konvertering och övergång till nytt system, man har använt schabloner som saknar koppling till verkliga förhållanden och man har utvärderat avtalsår som man inte vet kommer att realiseras. Alfa är i dag leverantör till Malmö stad av systemet ELIT. Om Alfa väljs till leverantör kommer det inte att uppstå några omställningskostnader för bolaget för konsulttimmar eller för utbildning. Malmö stad kommer således att ta hänsyn till faktorer som inte kommer att inträffa under avtalstiden. Detta är tillräckligt för att utgöra ett brott mot LOU. Det åligger upphandlande myndighet att utforma utvärderingsmodellen så att sådant inte uppkommer och att leverantörerna behandlas lika. Det är därvid inte lämpligt att använda en metod som tillämpar schabloner när det gäller att beräkna konsulttimmar om 400 och 100 timmar för utbildning. Basen och strukturen i Alfas system ELIT är i sin helhet densamma. Att tvinga Alfa att

ange mer timmar än vad som är skäligt innebär att Alfa missgynnas. Effekten blir att den som levererar ett enkelt system missgynnas i förhållande till de leverantörer som för användaren har ett mer svårtillgängligt system. Hänsyn till omställningskostnaderna får endast i undantagsfall tas med vid utvärderingen. Malmö stad hade kunnat utforma förfrågningsunderlaget på ett mer uttömmande sätt när det gäller att beskriva konsulttimmar och utbildning med följd att utvärderingen kunnat ske utifrån verkligare förhållanden än den modell som nu används. När det gäller avtalstiden anges den som 4 år. Utvärderingsmodellen anger 5 år och på något ställe 6 år. Genom att utvärdera tidsperioder om 5 eller sex år, vilka parterna inte ens vet om de inträder, utgör också ett brott mot LOU. Förfrågningsunderlaget är otydligt i dessa delar. Vad gäller optionsåret skall detta år under alla omständigheter inte utvärderas. Felet avseende utvärderingen i tid avser inte enbart antalet konsulttimmar och det är inte heller fråga om ett fel av mindre art. Utöver detta har poängsättningen av Alfas anbud avseende de funktionella kraven skett godtyckligt. Identiskt lika svar för olika verksamheter har gett olika poängsättning. Vid utvärdering av gymnasieskolan fick Alfa 0 poäng och vid samma svar för grundskolan fick Alfa 24 poäng. Vid förhandling fick Alfa uppfattningen att kraven var uppfyllda varför bolaget borde ha fått 30 poäng. Även detta har medfört skada för Alfa.

Malmö stad bestrider Alfas yrkanden och anför i huvudsak följande. Då samtliga anbud innehöll brister i redovisningen vilka var diskvalificerande övergick upphandlingen till förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 4 kap. 5 § 1 LOU. Malmö stad har vidare uppgett att övergången till förhandlad upphandling föranleddes av att den skriftliga redovisningen av den del som utvärderas var motstridig och otydlig varför en komplettering var nödvändig. De kompletteringar som krävdes kunde inte göras vid ett öppet förfarande då de påverkade prissättningen. Det framgår inte av Alfas anbud om funktion eller kostnaden för framtida leverans finns med. Vid förhandling med bolaget framkom att detta utgjorde en tilläggskostnad.

Denna form av skrivningar föranledde övergång till förhandlad upphandling och är i linje med LOU. Konsulttimmar om 400 ingår som en del av utvärderingen och har beräknats till cirka 10 procent av totalkostnaden. Beräkningen av antal timmar är gjord efter en erfarenhetsbedömning från införande av system av liknande storlek. Detta innebär att antalet timmar med säkerhet kommer att nyttjas under avtalsperioden. Alfas påpekande om omställningskostnader är felaktigt. Som konsultinsatserna beskrivits i förfrågningsunderlaget lyfts omställningskostnaderna ut ur grundåtagandet på sätt som helt neutraliserar denna kostnad från utvärderingen. I denna typ av upphandling är det inte möjligt att med en matematisk modell exakt definiera antalet timmar som kommer att avropas under avtalstiden eller att timantalet blir exakt lika för alla anbudsgivare. Det är däremot möjligt att över tiden reglera de ersättningar som skall gälla utifrån en viss volym inom olika tjänstekategorier. Det är beställaren som avgör omfattningen av utbildningen. Detta är ytterligare ett prov på neutralisering av utbildningskostnader och ett uppfyllande av kravet på likabehandling. Utbildningsinsatser måste baseras på de behov som beställaren ser i form av komplexitet i systemet och grundkunskaper hos användarna. När det gäller avtalstiden är det fråga om en felskrivning i en del av dokumentet. Utvärderingen av anbudens funktionella delar sker separat för varje verksamhetsgren genom fyra helt oberoende utvärderingsgrupper. Därigenom säkerställs en likvärdig bedömning inom ramen för de olika verksamhetsgrenarna och bedömningarna är inte relevanta att jämföra. Dessutom har Alfa inte tilldelats 0 poäng för funktion, som påstås, utan har fått 14 av 30 möjliga. Utvärderingen har skett under en tid om fem år enligt beskrivningen av kriterierna, vilket motsvarar det genomsnittliga värdet. Effekten av skrivningen saknar betydelse då utfallet blir detsamma oavsett antal år. Felet är således av mindre art och skall inte leda till åtgärder enligt LOU.

Alfa anför bl a att Malmö stad verkar vitsorda att de i förfrågningsunderlaget uppställda krav varit otydliga och att de därför erhöll otydliga svar. Ett

förfrågningsunderlag skall vara klart och tydligt så att anbudsgivaren vet vad som efterfrågas. Är ett krav otydligt formulerat i underlaget, vilket först upptäcks vid utvärderingen av inkomna anbud, skall upphandlingen avslutas och göras om. Ett sådant fel kan inte läkas genom att övergå till en annan upphandlingsform och bereda anbudsgivaren möjlighet att komplettera och förtydliga sina svar i anbudet.

Det antecknas att länsrätten genom interimistiskt beslut den 10 oktober 2008 förordnade att upphandlingen inte får avslutas innan något annat har beslutats.

DOMSKÄL

Av 16 kap. 1 och 2 §§ LOU framgår att länsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att länsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Beträffande övergången från öppen upphandling till förhandlat förfarande utan föregående annonsering uppger Malmö stad att samtliga anbud innehöll brister i redovisningen vilka var diskvalificerande och vidare att den skriftliga redovisningen, av den del som utvärderas, var motstridig och otydlig varför en komplettering var nödvändig. De kompletteringar som krävdes kunde enligt Malmö stad inte göras vid ett öppet förfarande då det påverkade prissättningen i anbudet. Av det anförda framgår att inga lämpliga anbud ingetts. I den så uppkomna situationen valde Malmö stad att övergå från öppen upphandling till förhandlat förfarande varvid man förhandlade med samtliga anbudsgivare. Alfa har således i likhet med övriga anbudsgivare fått möjlighet att utveckla sitt anbud och åberopa de omständigheter som kan vara till för-

del för företaget. I länsrätten hävdar Alfa att för det fall inget anbud uppfyllde samtliga skall-krav borde dessa rimligtvis ha förkastats och upphandlingen redan i detta skede gjorts om. Vidare att det också är felaktigt att byta upphandlingsform på den grunden att kompletteringar var nödvändiga, då kompletteringar regleras i 9 kap 8 § 2 st LOU och får göras oberoende av upphandlingsform. Att som skäl för övergång ange att anbuden, till följd av otydligt förfrågningsunderlag, är motstridiga och otydliga är inte heller godtagbart. Enligt länsrättens mening kan det som Alfa åberopat inte anses visa att övergången skett enbart av det skälet att förfrågningsunderlaget inte varit tillräckligt preciserat eller att övriga av Alfa åberopade omständigheter utgör hinder för förhandlat förfarande.

När det gäller frågan att i anbuden prissätta konsulttimmar och utbildningstimmar gör Alfa gällande att bolaget inte har några sådana omställningskostnader och att det inte kan anses rätt att göra ett generellt påslag för sådana kostnader. Malmö stad hävdar att konsulttimmar och timmar för utbildning ingår som en del av utvärderingen och har beräknats till cirka 10 procent av totalkostnaden. Beräkningen av antal timmar är gjord efter en erfarenhetsbedömning av volym vid införande av system av liknande storlek. Malmö stad anser att Alfas påpekande att det är fråga om omställningskostnader är felaktigt. Enligt Malmö stad framgår det av förfrågningsunderlaget att omställningskostnaderna lyfts ut ur grundåtagandet på sätt som helt neutraliserar denna kostnad från utvärderingen. Länsrätten finner att utredningen visar att det inte är fråga om att beakta omställningskostnader som missgynnar den befintliga leverantören Alfa. Malmö stads beräkningar bygger på att det, oavsett vem som är befintlig leverantör, regelmässigt uppkommer kostnader för konsulthjälp och utbildning. Länsrätten anser att det anförda visar att Malmö stad haft grund för att beakta sådana kostnader i upp-

handlingen. Alla anbudsgivare har dessutom i denna del behandlats på ett likartat sätt utan diskriminering.

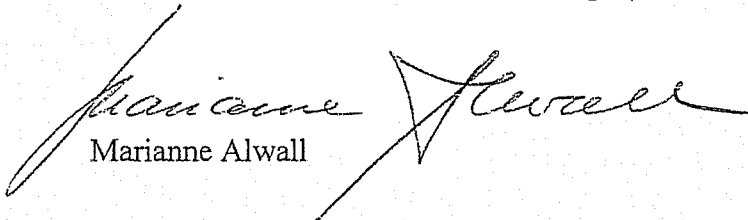
När det slutligen gäller frågan om hur priset över tid skall anges i anbudet och hur utvärdering skall ske konstaterar länsrätten, oavsett att det i förfrågningsunderlaget finnas olika tidsangivelser, att utvärderingen skett för en faktisk tid om sammanlagt fem år. Även att utvärderingen inberäknar ett års förlängning kan länsrätten konstatera att samtliga anbudsgivare kunnat lämna anbud och prissätta dessa. Länsrätten kan därför inte heller finna att utvärderingen i denna del varit behäftad med sådana brister att det finns skäl för ingripande med stöd av LOU.

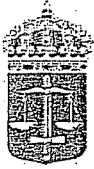
Mot bakgrund av det anförda finner länsrätten sammanfattningsvis att det inte finns skäl för ingripande med stöd av LOU. Alfas ansökan skall därför avslås.

Särskilda upplysningar

Länsrättens interimistiska beslut av den 10 oktober 2008 upphör därmed att gälla och en ny tiodagarsfrist börjar löpa. Det innebär att om upphandlingskontrakt tecknas eller föreligger efter den nya fristens utgång kan rätten till domstolsprövning upphöra. Detta gäller även om överklagande kommer in inom den i bilagan angivna besvärstiden tre veckor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1b)

Marianne Alwall

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande skall skriva till Regeringsrätten. Skrivelsen ställs alltså till Regeringsrätten *men skall skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i Regeringsrätten fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Regeringsrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Regeringsrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Regeringsrätten
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.